

Educatief en digitaal in de lerarenopleiding, kan het?

Christine Michielsens, Karel de Grote-Hogeschool

In Vlaanderen hebben zeven uitgeverijen de markt van de schoolboeken in handen. De bibliotheken van de hogescholen met een lerarenopleiding zijn er vaste klant. Ze streven er immers naar alle materialen die de studenten nodig hebben voor hun studie en lesstage beschikbaar te stellen.

Sinds enkele jaren ontwikkelen de uitgevers vooral voor het secundair onderwijs een extra, digitaal aanbod bij hun papieren boeken. Dit varieert per uitgever en kan gaan van extra oefeningen en toetsvragen tot bordboeken (digitale werkboeken voor een digitaal bord). De uitgevers beslisten daarop om een gezamenlijk platform te ontwikkelen. “Knooppunt is de realisatie van een uniek online portaal voor digitale leermiddelen. Met één (persoonlijke) login en paswoord krijgen leerlingen en leerkrachten toegang tot alle digitale leerinhouden die ze aangekocht hebben.”¹

Het platform werkt met codes die in de schoolboeken en lerarenpakketten staan. Handig voor leerlingen en leerkrachten, niet zo voor bibliotheken. Wij kunnen immers niet overweg met een business-to-consumer model, maar hebben een business-to-business model nodig. En daar is Knooppunt niet op voorzien. Elke code in een leerboek kan geactiveerd worden door één leerling en niet door een hele groep studenten.

De themagroep Lerarenopleiding van de sectie Hogeschoolbibliotheken van de VVBAD is daarom al jaren aan het ijveren om met de uitgevers tot een oplossing te komen. Natuurlijk willen studenten tijdens hun stage in de les aardrijkskunde ook graag met een interactieve kaart van Europa werken, net als hun stage-mentor en net zoals ze verondersteld worden te doen als ze later als leerkracht aan de slag gaan. En wat als de handleiding voor de leerkracht enkel nog digitaal via abonnement wordt aangeboden? Wat vroeger eenmaal diende aangekocht te worden, moet dan steeds opnieuw aangekocht worden en dan heb je nog geen technische oplossing om het netjes bij de student te krijgen. Sommige uitgeverijen vreesden bovendien dat ze inkomsten zouden mislopen als ze studenten zonder meer toegang zouden geven tot hun digitaal aanbod. De onderhandelingen zaten muurvast.

PLATFORMENLAND

Recent kregen de onderhandelingen van de themagroep echter een andere wending. Knooppunt verschuift meer en meer naar de

achtergrond. Om toch maar hun papieren producten aan de man te krijgen, goochelt de ene uitgever na de andere nu met een bijhorend, sprankelend leerplatform dat claimt de overbevraagde leraar te ondersteunen. In een school beslist echter elke vakgroep onafhankelijk van de andere welk handboek van welke uitgever ze gebruiken in de klas. Of leerlingen dus zullen onthouden welk platform ze voor welk vak moeten gebruiken en wanneer de digitale leeromgeving van de school, is nog maar de vraag, maar in een lerarenopleiding wordt het helemaal een soep. Studenten moeten zicht krijgen op het volledige aanbod op de markt. Niet alleen de bibliothecaris zal dus zijn weg moeten zoeken in digitaal platformenland, ook de student.

Nu komt bovendien het financiële plaatje meer dan ooit in de kijker. Verschillende uitgevers vragen een op het eerste zicht kleine bijdrage van drie tot vijf euro per student voor het gebruik van hun digitale materialen, al dan niet in combinatie met een platform. Voor bijvoorbeeld 800 studenten die de lerarenopleiding voor secundair onderwijs volgen², komt de rekening aan drie euro per student echter al op 2400 euro en dit slechts voor één uitgeverij. Het argument dat leraars-in-opleiding toekomstige potentiële klanten zijn, vindt geen gehoor. In de meeste hogescholen kan het budget van de bibliotheek deze kosten helaas niet dragen. Moeten we dit dan doorrekenen aan de studenten? Net nu ook het studiegeld verhoogd wordt? Of focussen we ons op uitgeverijen die bereid zijn tot onderhandelingen en proberen we daarmee ook de anderen over de streep te trekken?

OPLOSSING

De bibliotheken willen alleszins graag onderhandelen. Indien uitgeverijen bijvoorbeeld hun volledige aanbod digitaal zouden aanbieden, zou dit voor ons en onze studenten ettelijke voordelen hebben: 24/7 beschikbaar, administratieve tijdsinstroom en plaatsbesparing in de bibliotheek, enz. Of we maken afspraken over de beschikbaarheid: studenten hebben het huidige aanbod aan digitale materialen niet

het hele jaar door nodig en eerstejaarsstudenten kunnen eigenlijk zonder. We kunnen ook — met respect voor concurrentiële verschillen — de huidige uiteenlopende prijsmodellen bekijken om tot eenzelfde betaalmodel te komen voor alle educatieve uitgevers. Op die manier zouden bibliotheken weer het bos door de bomen zien.

Dit verhaal wordt ongetwijfeld nog vervolgd. Eén ding is zeker: educatief en digitaal is nog steeds geen evidente combinatie. ■■

1 Over Knooppunt. Geraadpleegd op 13 maart 2015 via <http://www.boekenvak.be/knooppunt/over-knooppunt>

2 Voorbeeld voor de Karel de Grote-Hogeschool op basis van cijfers uit: Ministerie van onderwijs en vorming (2014). *Hoger onderwijs in cijfers. Academiejaar 2014-2015*. Geraadpleegd op 13 maart 2015 via <http://www.ond.vlaanderen.be/HogerOnderwijs/werken/student-admin/studentengegevens/default.htm>